

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4

“GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2022 iHappiness: ความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในยุคสังคมดิจิทัล”

การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษา Academic Administration towards Excellence for Schools

วิสา แสนเลิง

S64561802007@ssru.ac.th

ดร.กัญญ์รัชการย์ เลิศอมรศักดิ์

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้ เขียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศซึ่งการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักหรือหัวใจของการบริหารสถานศึกษาเป็นการบริหารจัดการกิจกรรมทุกรูปแบบที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการบริหารสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน เพื่อให้การดำเนินการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมีดังนี้ 1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2. กระบวนการเรียนรู้ 3. การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน 4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 5. การนิเทศ องค์ความรู้และข้อค้นพบนี้จะเป็นประโยชน์และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเป็นงานที่สำคัญที่สุดในการบริหารและจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ให้เป็นโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการที่เป็นเลิศหรือเป็นแนวทางให้สถานศึกษาอื่นๆ ในสังกัดได้นำไปประยุกต์ใช้และและพัฒนาตามสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาโดยยึดปลายทางคือ การบริหารจัดการการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เป็นเลิศต่อไป

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ/ สู่ความเป็นเลิศ

Abstract

This article written with the purpose of presenting the concepts of academic administration towards excellence in educational institutions and guidelines for developing academic administration towards excellence in which academic administration is the main task or heart of educational administration. It is the management of all kinds of activities related to school management. Teaching and various environmental management influencing teaching to make teaching and learning operations go smoothly. The researcher has synthesized documents and related research findings. The scope of academic administration is as follows : 1. Curriculum development of educational institutions 2. The learning process 3. Measurement, Evaluation and Compare transfer of learning outcomes

4. Research for improving the quality of education in educational institutions 5. Supervision. This knowledge and findings will be useful and used as a guideline for the development of academic administration towards excellence in educational institutions. to provide academic administration in educational institutions is the most important task in the administration and management of education to meet the standards. to be a school with excellent academic management or a guideline for other educational institutions in the subordinate has applied and developed according to the environment of the educational institution, based on the destination is the administration of academic administration in the next excellent school.

Keywords: Academic Administration/ Academic excellence

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีความสามารถที่จะทำงาน และคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง สามารถเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ตลอดจนใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ มีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรงประกอบอาชีพได้ มีวิถีชีวิตกลมกลืนธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสามารถปรับตัวได้ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สมน อมรวิวัฒน์, 2550, น. 461) ซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิต และทำสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถ เพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่าการศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนสามารถพึ่งตนเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, น. 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักการการจัดการเรียนรู้ไว้ในมาตรา 8 ว่าการจัดการการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิต 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นอย่างต่อเนื่อง (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546, น. 19) ดังนั้นสถานศึกษาจึงเป็นแหล่งซึ่งให้บริการทางการศึกษาที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต้องมีความสนใจ เป้าหมายในการพัฒนาการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งต้องมีการวางแผน การปฏิบัติการประเมินผลและนำผลไปปรับปรุงพัฒนา เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน สถานศึกษาจึงต้องมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผลมีศักยภาพรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากรัฐได้อย่างแท้จริง ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

(สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2556, น. 1-12) การดำเนินงานในสถานศึกษา งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา และหัวใจสำคัญที่จะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพนักเรียนบรรลุเป้าหมายการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดโดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ผลดี ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร หากเปรียบเทียบการดำเนินการดำเนินการแล้ว การบริหารงานวิชาการหมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรตลอดจนจุดมุ่งหมายหรือนโยบายทางการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, น. 2)

ดังนั้นงานวิชาการจึงเป็นศูนย์กลางของสถานศึกษา ครอบคลุมสถานศึกษาทั้งระบบ สถานศึกษาใดที่งานวิชาการก้าวหน้าหรือเป็นเลิศ สถานศึกษานั้นมักมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมเป็นที่ยอมรับ ส่วนสถานศึกษาใดงานวิชาการล้าหลังหรือไม่เป็นเลิศ สถานศึกษานั้นจะไม่เป็นที่นิยมขาดความศรัทธา และมักเสื่อมถอยไม่เป็นที่ยอมรับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ เป็นวิธีการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของชุมชน ผู้ปกครอง จัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ให้เป็นโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการที่เป็นเลิศ หรือเป็นแนวทางให้สถานศึกษาอื่นๆ ได้นำไปประยุกต์ใช้และพัฒนาตามบริบทของสถานศึกษาต่อไป

การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพ และความสำเร็จของสถานศึกษา ความสำเร็จของสถานศึกษาโดยพิจารณาจากคุณภาพของผลผลิต คือตัวนักเรียน

Miller (1965, P. 85) ให้แนวคิดว่าการบริหารงานวิชาการ คือการจัดโปรแกรมการสอนการปฏิบัติตามโปรแกรมการสอน การวัดผลเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี Gordon (1991, p. 71) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง งานกำกับติดตาม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการเรียนการสอน การทำงานวิจัย การนิเทศติดตาม ตลอดจนการรักษาความเป็นมืออาชีพทางด้านการจัดการเรียนการสอน Forest and Kinser (2002, p. 1) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารและการส่งเสริมหลักสูตรการสอน และการจัดการเรียนรู้ Fry, Ketteridge and Marshall (2000, p. 68) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการว่า หมายถึงการดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด ประกอบด้วยงานหลายอย่าง เช่น หลักสูตรการ จัดแผนการเรียน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอนการพัฒนาครูด้านวิชาการ การนิเทศการสอน เป็นต้น ปรีชา จันทรมณี (2556, น. 11) สรุปไว้ว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินกิจกรรมทุกประเภทในสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน เป็นงานหลักที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นงานที่มีความสำคัญในการจัดระบบงานให้รัดกุม และมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นจึงมีนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการไว้ ดังนี้

Miller (1965, P. 175) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษาและที่สำคัญมากที่สุด ได้แก่ การจัดโปรแกรมการสอนและการปฏิบัติตามโปรแกรมรวมทั้งการวัดผลเพื่อที่จะได้ติดตามการเรียนการสอนของครูและนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดบริการในการสอน Smith (n.d. อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, น. 1) กล่าวว่า ในการใช้เวลาในการบริหารงาน และการให้ความสำคัญของงานสถานศึกษา งานในความรับผิดชอบของผู้บริหารผู้บริหารสถานศึกษาจัดลำดับความสำคัญของการกิจการบริหารสถานศึกษา เรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

อันดับ 1 การบริหารงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40

อันดับ 2 การบริหารงานบุคลากร ได้แก่ ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 20

อันดับ 3 การบริหารกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20

อันดับ 4 การบริหารการเงิน คิดเป็นร้อยละ 5

อันดับ 5 การบริหารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 5

อันดับ 6 การบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 5

อันดับ 7 การบริหารทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 5

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์(2553) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการจึงเป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดโดยเฉพาะเกี่ยวกับ การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหาร หากเปรียบว่าเป็นการดำเนินการแล้วการบริหารงานวิชาการหมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่าง ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนจุดมุ่งหมายหรือนโยบายทางการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน บุญส่ง พุทธรักษ์พงศ์(2545) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญเป็นอันดับแรกโดยมุ่งหวังผลประโยชน์เกิดแก่ผู้เรียนทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และเพื่อใช้เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น

โดยสรุป งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา มุ่งปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้ ซึ่งคุณภาพของผู้เรียนส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ความสำเร็จของสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานวิชาการ ซึ่งงานวิชาการของโรงเรียนมีขอบข่ายที่กว้างขวาง โดยครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การดำเนินการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีนักศึกษาและนักวิชาการ ให้ทัศนะเกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารวิชาการดังนี้ กมล ภูประเสริฐ (2553) ได้

กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ โดยแบ่งขอบข่ายงานวิชาการออกเป็น 9 ด้าน ดังต่อไปนี้ 1) การบริหารหลักสูตร 2) การบริหารการเรียนการสอน 3) การบริหารการประเมินผลการเรียน 4) การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา 5) การบริหารกิจกรรมทางวิชาการ 6) การบริหารการวิจัยและพัฒนา 7) การบริหารโครงการทางวิชาการ 8) การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ 9) การบริหารการประเมินผลทางวิชาการของสถานศึกษา Miller (1965) กล่าวว่า งานบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การจัดโปรแกรมการสอน 2) การปฏิบัติตามโปรแกรมการสอน 3) การติดตามการเรียนการสอน 4) การจัดบริการการสอน Faber and Sherron (1970) ได้แบ่งงานวิชาการ ดังนี้ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) การจัดเนื้อหาของหลักสูตร 3) การจัดอุปกรณ์การสอน 4) การนิเทศการสอน 5) การส่งเสริมครูประจำการในด้านความรู้

Campbell, Bridges and Nystrand (1977) กล่าวว่า งานด้านวิชาการนั้นเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการดำเนินงานการประเมินผล อันประกอบด้วย 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะของสถานศึกษา 2) การกำหนดโปรแกรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย 3) การพัฒนาและนำหลักสูตรของชาติไปใช้ 4) การเลือกใช้และเตรียมอุปกรณ์และสื่อการเรียน 5) การประเมินผลการสอน Soliman (1997) ได้จัดแบ่งภาระงานทางวิชาการเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) งานสอน (Teaching) 2) งานวิจัย (Research) 3) งานบริการวิชาการแก่สังคม (Community services) Smidh (1995) ได้จัดแบ่งการบริหารงานด้านวิชาการออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) การจัดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2) การจัดเนื้อหาของหลักสูตร 3) การนำหลักสูตรไปใช้ 4) การจัดหาอุปกรณ์การสอน 5) การนิเทศการสอน 6) การส่งเสริมครูประจำการ Hoy and Miskel (2001) ขอบข่ายงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การมุ่งเน้นทางด้านวิชาการ 2) มุ่งสัมฤทธิ์ผล 3) หลักสูตรมีคุณภาพ และให้โอกาสในการเรียนรู้ 4) การจัดบรรยากาศของโรงเรียน 5) บรรยากาศในชั้นเรียน 6) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของผู้ปกครอง 7) ศักยภาพในการประเมิน 8) การใช้เวลาในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 9) การมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน 10) มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 11) มีการเรียนรู้อย่างอิสระ 12) มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) กล่าวว่า ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุคใหม่ หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ ครอบคลุมใน 4 ด้าน คือ หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัด/ ประเมินผล และการรับเข้าศึกษาต่อ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยี และการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ (ICT) พบว่ามีการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานปฏิรูปด้านการเรียนรู้ในแต่ละด้านเป็นอย่างมากหลากหลายโครงการเพื่อให้บรรลุตาม

เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และแผนการศึกษาชาติ ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ปริญญาตรี วุฒิปริญญาโท (2553) ได้ให้ทัศนคติเกี่ยวกับขอบข่ายงานวิชาการประกอบด้วย

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน 2. การจัดทำแผนงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดการเรียนการสอน 3. การจัดการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ กรมส่งเสริมการศึกษาศรี (2550) ได้ให้ขอบข่ายงานบริหารวิชาการว่า ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน 4) การประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา 5) การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 8) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

จากการศึกษาขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ สามารถสรุปขอบข่ายสำคัญของการบริหารงานวิชาการได้ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัด ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา

ความเป็นเลิศในสถานศึกษา

การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total quality management TOM) หมายถึงแนวทางในการบริหารขององค์กรที่มุ่งเน้นคุณภาพ โดยสมาชิกทุกคนขององค์กรมีส่วนร่วมและมุ่งหมายผลกำไรในระยะยาว ด้วยการสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้ารวมทั้งการสร้างผลประโยชน์ตอบแทนแก่หมู่สมาชิก TQM มีหลักการที่สำคัญ 3 ประการ คือ การมุ่งเน้นที่คุณภาพ การปรับปรุงกระบวนการ และทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วม หลักการ TOM เป็นหลักการที่ได้นำมาพัฒนาเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA) ฉบับความเป็นเลิศทางการศึกษามีการกำหนดค่านิยมหลักการและแนวคิดขึ้นเพื่อให้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้นำไปใช้เป็นพื้นฐานในการจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีหลักการและแนวคิดและรายละเอียดดังนี้ (ช่วงโชติ พันธุเวช, 2552, น. 68-70)

1. การนำองค์การอย่างมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ มีการกำหนดเป้าหมายทิศทางและค่านิยมขององค์การให้มีความชัดเจน และเป็นรูปธรรมโดยมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นสำคัญ และผู้บริหารต้องสร้างความมั่นใจในการกำหนดกลยุทธ์ ระบบงาน และวิธีการสู่ความเป็นเลิศให้เกิดขึ้น ผู้ในระดับสูงต้องสร้างแรงบันดาลใจ และกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติ ทุกคนได้ทุ่มเท อุทิศตน ผลักดันให้องค์การประสบ

ความสำเร็จ เรียนรู้พัฒนาตนเอง รวมทั้งสร้างนวัตกรรม มีความคิดสร้างสรรค์และกระตุ้นให้บุคลากรมีการสร้างองค์ความรู้ พัฒนาสมรรถภาพ และความสามารถในการทำงานนอกจากนี้ต้องรับผิดชอบต่อการทำงาน และผลการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล มีความรับผิดชอบต่อสังคม ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้นำระดับสูงจะต้องประพฤติและปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีจรรยาบรรณมีความสามารถในการสื่อสาร สอนงาน พัฒนา และสร้างผู้นำองค์กรในอนาคตทบทวนผลการดำเนินการของสถานศึกษา และการยกย่องชมเชยผู้ปฏิบัติงาน ผู้นำระดับสูงต้องสร้างค่านิยมและความคาดหวังขององค์กรไปพร้อมกับการสร้างความเป็นผู้นำ

2. ความเป็นเลิศที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียน คือ หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา ผู้เรียนจะมีคุณภาพและประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับจัดการศึกษา การพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพและตามความต้องการของแต่ละคน สถานศึกษาต้องกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียน และบริการต่าง ๆ ที่ได้มาจากการศึกษา และวิเคราะห์ถึงความต้องการของผู้เรียน สร้างทางเลือกที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน การจัดการศึกษาที่เป็นเลิศมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะช่วยสร้างความไว้วางใจ ความเชื่อมั่น และความภาคภูมิใจจากผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนั้น ความเป็นเลิศที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงเป็นแนวคิดเชิงกลยุทธ์ที่มุ่งตรงไปยังความผูกพัน ความภาคภูมิใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียและการเติบโตขององค์กร เพราะฉะนั้นความเป็นเลิศที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงต้องการวัฒนธรรมที่เน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียเป็นสำคัญ รวมถึงความคล่องตัวขององค์กร

3. การเรียนรู้ระดับองค์กรและระดับบุคคล การที่ระดับองค์กรจะมีผลการดำเนินการที่เป็นเลิศได้นั้น องค์กรจะต้องมี แนวทางปฏิบัติ และวิธีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการที่เป็นระบบ การดำเนินการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและต้องหาแนวทางใหม่ ๆ มาบูรณาการวิธีการปฏิบัติงาน การเรียนรู้ระดับองค์กรจะช่วยเพิ่มคุณค่าให้แก่ผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ช่วยการสร้างโอกาสใหม่ ๆ ทางการศึกษา สร้างกระบวนการและรูปแบบการจัดการใหม่ ๆ ลดความผิดพลาด ความคลาดเคลื่อน ความสูญเสีย และต้นทุนที่เกี่ยวข้องปรับปรุงความสามารถในการตอบสนองและการลดระยะเวลาเพิ่มประสิทธิผลในการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา และส่งเสริมผลการดำเนินการของสถานศึกษาด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชนสถานศึกษาดำเนินการเพื่อการเรียนรู้ ระดับบุคคลได้ด้วยการให้การศึกษาก่อนการฝึกอบรมและการสร้างโอกาสอื่น ๆ เพื่อการเติบโตรวมถึงการให้รางวัล และการเพิ่มค่าตอบแทนตามความรู้และทักษะการเรียนรู้ระดับบุคคลส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานมีความผูกพันมีความพึงพอใจ มีความรอบรู้ เกิดการเรียนรู้ระหว่างหน่วยงาน กลุ่มงานภายในสถานศึกษา มีการสร้างสินทรัพย์ทางความรู้ และภูมิปัญญาขององค์กร มีการปรับปรุง สภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดนวัตกรรม

4. การให้ความสำคัญกับบุคคลและพันธมิตร ความสำเร็จขององค์กรขึ้นอยู่กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่มีความผูกพันและได้รับประโยชน์จากการทำงานที่มีความหมาย เห็นทิศทางขององค์กรอย่างชัดเจน และรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานภายใต้บรรยากาศการทำงานที่มีความปลอดภัยมีความไว้วางใจ และการให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้องค์กรที่ประสบความสำเร็จต้องสามารถใช้ประโยชน์จากความหลากหลายของผู้ปฏิบัติงานและพันธมิตรในด้านความรู้ ทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ แรงจูงใจ สิ่งสำคัญในการให้ความสำคัญกับคุณค่าบุคลากรขององค์กร 1. ผู้นำองค์กรต้องแสดงให้เห็นว่ามีความมุ่งมั่นที่จะให้ครูและบุคลากรประสบความสำเร็จ 2. การสร้างระบบการยกย่องชมเชย หรือให้รางวัลที่นอกเหนือไปจากระบบ การให้ผลตอบแทนตามปกติ 3. การพัฒนาและสร้างความก้าวหน้าขึ้นภายในองค์กร 4. การแลกเปลี่ยนความรู้

ภายในองค์กร เพื่อให้บริการผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และช่วยให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ได้มากขึ้น 5. สร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ 6. การสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนเอื้อต่อการปฏิบัติงานหลากหลายสถานศึกษาต้องสร้างพันธมิตรร่วมพัฒนาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์โดยรวม พันธมิตรร่วมพัฒนาในสถานศึกษา หมายถึง ความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครูและบุคลากร ที่นำมาซึ่งโอกาสในการพัฒนา หรือการปรับระบบงานใหม่ เช่น การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพสูง พันธมิตรร่วมพัฒนาภายนอกอาจเป็นสถาบันการศึกษาอื่น หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ชุมชน และองค์กรบริการสังคมต่าง ๆ ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่ให้การสนับสนุนอื่น ๆ เพื่อช่วยเสริมความแข็งแกร่ง และขีดความสามารถขององค์กร

5. ความคล่องตัว ความคล่องตัว หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวอย่างรวดเร็ว และมีความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความคล่องตัวเป็นตัววัดความมีประสิทธิภาพขององค์กร และเป็นเครื่องบอกความสำเร็จในการแข่งขัน ความคล่องตัวขึ้นอยู่กับเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทุกมิติ ดังนั้นเวลาจึงมีความสำคัญ การปรับปรุงเวลาในการดำเนินงานจะส่งผลต่อการปรับปรุงองค์กร ระบบงาน คุณภาพ ค่าใช้จ่ายผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

6. การมุ่งอนาคต การแสวงหาความเป็นเลิศทางการศึกษา การเติบโตอย่างยั่งยืน และผลการดำเนินงานที่ได้อย่างต่อเนื่องจำเป็นต้องมีแนวทางที่มุ่งอนาคตอย่างชัดเจน และต้องมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างโอกาสให้กับผู้เรียน การสร้างอนาคตที่ยั่งยืนต้องอาศัยความเข้าใจในปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา และตลาดการศึกษาทั้งระยะสั้นและระยะยาว ดังนั้นการวางแผนการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ และจัดสรรทรัพยากรของสถานศึกษาจึงต้องคำนึงอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงความต้องการทางการศึกษา รูปแบบการจัดการศึกษา วิธีการจัดการเรียนรู้ ความพร้อมของทรัพยากรความคาดหวังของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการสร้างพันธมิตรร่วมพัฒนาความต้องการบรรจุแต่งตั้ง การพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน การพัฒนาเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงประชากร กลุ่มผู้เรียน ตลาดความต้องการของชุมชน และสังคม ฯลฯ

7. การจัดการเพื่อนวัตกรรม นวัตกรรม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและมีความหมายต่อการปรับปรุง หลักสูตร การบริการกระบวนการจัดการศึกษาการปฏิบัติงานขององค์กรเพื่อสร้างคุณค่าใหม่ให้แก่ผู้เรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนวัตกรรม นำองค์กรไปสู่การสร้างมิติใหม่ นวัตกรรมไม่จำกัดอยู่ในขอบเขต ของการวิจัยเท่านั้น แต่ยังมีความสำคัญต่อระบบงาน กระบวนการและการปฏิบัติของสถานศึกษาทุกด้าน ผู้นำจึงควรชี้แนะและบริหารสถานศึกษาเพื่อให้นวัตกรรมเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมการเรียนรู้ขององค์กร รวมทั้งบูรณาการกับการปฏิบัติงานประจำวัน โดยมีระบบการปรับปรุงผลการดำเนินงาน ที่ช่วยสนับสนุนกระบวนการสร้างนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ ซึ่งต้องมีการปฏิบัติอย่างทั่วถึงทั้งองค์กร

8. การจัดการโดยใช้ข้อมูลจริง การจัดการองค์จำเป็นต้องมีการวัดและวิเคราะห์ผลการดำเนินการเป็นส่วนสำคัญของสถานศึกษา การวัดผลการดำเนินงานควรพัฒนาจากความต้องการและกลยุทธ์ขององค์กร ควรสื่อให้เห็นถึงข้อมูลและสารสนเทศที่สำคัญเกี่ยวกับกระบวนการ ระบบการวัดผลการดำเนินการโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องอาศัยข้อมูลจริง ที่ครอบคลุม และบูรณาการในทุกด้าน เช่น ปัจจัยนำเข้าสภาพแวดล้อมผลการดำเนินงาน ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ บุคลากร ค่าใช้จ่าย ผลลัพธ์ของกระบวนการ และการวัดผล การดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นต้น รวมถึงภูมิหลังของผู้เรียน แบบแผนการเรียนรู้ แรงจูงใจ จุดอ่อนจุดแข็งในด้านสมรรถนะ ความก้าวหน้าพัฒนาการทางการเรียนรู้ในชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร ความ

พึงพอใจ ต่อการสอนการออกกลางคัน การจบการศึกษา และความสำเร็จหลังจบการศึกษา การวิเคราะห์ หมายถึง การกลั่นกรองสาระใจความสำคัญจากข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้สนับสนุนการวัดผล การตัดสินใจ และการปรับปรุง การวิเคราะห์ต้องใช้ข้อมูลเพื่อกำหนดแนวโน้ม ความเป็นเหตุเป็นผล การวิเคราะห์ยังช่วยสนับสนุนจุดมุ่งหมายต่าง ๆ เช่น การวางแผน การทบทวน ผลการดำเนินงานโดยรวม การปรับปรุงการปฏิบัติงาน และการบรรลุเป้าหมาย ส่วนการปรับปรุงผลการดำเนินการและการจัดการเปลี่ยนแปลง คือ การเลือกและการใช้ตัวชี้วัดคุณภาพผลการดำเนินการจะต้อง สะท้อนถึงปัจจัยที่ทำให้ผลการเรียนรู้ การปฏิบัติงาน ผลการดำเนินการด้านงบประมาณและการเงินดีขึ้น ตัวชี้วัดครอบคลุมความต้องการของผู้เรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผลการดำเนินงานขององค์การจะเป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปในทิศทาง และตรงกับเป้าหมายขององค์การ

9. ความรับผิดชอบต่อสังคมผู้นำสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคม พฤติกรรมที่แสดงถึงคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งต้องคำนึงถึงความผาสุกและผลกระทบต่อสาธารณะ ผู้นำควรเป็น แบบอย่างที่ดีในการให้ความสำคัญเรื่องคุณธรรม จริยธรรม การคุ้มครองป้องกัน สุขภาวะ ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมของส่วนรวม รวมถึงผลกระทบที่มีต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรและลดความสูญเสียที่จะเกิดขึ้น

10. การมุ่งเน้นผลลัพธ์และสร้างคุณค่า การวัดผลการดำเนินงานของสถานศึกษาควรมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ที่สำคัญ ซึ่งนำไปใช้สร้างและรักษาสมดุลของคุณค่าให้แก่ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เมื่อสถานศึกษาได้สร้างคุณค่าเพื่อผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ก็เท่ากับได้ช่วยเหลือสังคม และปรับปรุงผลการดำเนินงาน ด้านการศึกษาโดยรวม นอกจากนั้นยังเป็นการสร้างความภักดีต่อองค์การ กลยุทธ์ขององค์การควรพิจารณาถึงความสำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อช่วยให้มั่นใจได้ว่าแผนและการปฏิบัติต่าง ๆ สนองความต้องการของทุกฝ่ายเสี่ยงการเกิดผลกระทบด้านลบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การใช้ตัวชี้วัดผลการดำเนินการที่บ่งชี้ความเป็นเหตุเป็นผลอย่างเหมาะสม และสมดุล เป็นวิธีการที่ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การติดตามผลการดำเนินการจริง เพื่อเป็นพื้นฐาน ในการปรับปรุงผลลัพธ์ของการดำเนินการจัดการศึกษา

11. มุมมองเชิงระบบ มุมมองเชิงระบบ หมายถึง การจัดการทั้งองค์การ และการจัดการกับองค์ประกอบแต่ละส่วนทั้งหมด เพื่อบรรลุความสำเร็จขององค์การ มุ่งสู่ผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ การจัดการ และผลการดำเนินการโดยรวมจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยการสังเคราะห์การทำให้สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน และบูรณาการซึ่งมีลักษณะเฉพาะในองค์การ การสังเคราะห์ หมายถึง การมองภาพรวมขององค์การ ความต้องการทางการ ศึกษา รวมถึงสมรรถนะหลัก วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ ระบบงาน และกระบวนการ ทำงานเป็นพื้นฐานประกอบการสังเคราะห์ การวางระบบงาน การจัดการศึกษาไปในแนวทางเดียวกัน หมายถึง การดำเนินการที่อาศัยความเชื่อมโยงระหว่างข้อกำหนดต่าง ๆ เพื่อให้แผนงาน กระบวนการ ตัวชี้วัด ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินการไปอย่างสอดคล้องกันและเชื่อถือได้ ส่วนการบูรณาการ หมายถึง การจัดองค์ประกอบทุก ๆ ส่วนในระบบการจัดการศึกษามีการเชื่อมโยง ปฏิสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ และให้ผลลัพธ์ตามที่กำหนดไว้ผู้นำองค์การ จะต้องมุ่งเน้นการกำหนด นโยบาย เป้าหมาย ทิศทาง และการบริหารจัดการไปในทิศทางเดียวกันทั้งระบบ การใช้แนวคิดเชิงกลยุทธ์ และมุ่งเน้นที่ผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้นำสถานศึกษาระดับสูงต้องมีการ ตรวจสอบ ติดตาม และจัดการผลการดำเนินการ โดยอาศัยผลลัพธ์ทางการศึกษาเป็นพื้นฐานการใช้ ดัชนีวัดคุณภาพ เพื่อเชื่อมโยงกลยุทธ์หลักเข้ากับกระบวนการจัด

การศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการจัดสรรทรัพยากรในองค์กรให้สอดคล้องกันเพื่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ

จากการศึกษาหลักการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาเพื่อให้บรรลุผลการดำเนินการที่เป็นเลิศ จำเป็นต้องใช้หลักการและเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (MBNQA) เป็นพื้นฐานและกลไกนำไปสู่การบูรณาการในการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบกระบวนการ จัดการศึกษาจะดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จต้องอาศัยการสังเคราะห์ การจัดระบบงาน การจัดการ ศึกษาให้มุ่งไปในทิศทางเดียวกัน บูรณาการงานเข้าด้วยกัน โดยการนำองค์การอย่างมีวิสัยทัศน์สู่ความ เป็นเลิศที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ความสำคัญกับบุคคลและพันธมิตร มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ มุ่งเน้นอนาคต การจัดการเพื่อ นวัตกรรมมีการจัดการโดยใช้ข้อมูลจริงมีความรับผิดชอบต่อสังคมการมุ่งเน้นผลลัพธ์และสร้างคุณค่า

บทสรุป

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการมีหน้าที่ในการกำหนดภารกิจด้านงานวิชาการของโรงเรียน อาทิเช่นด้านการจัดการเรียนการสอนโดยการส่งเสริมสนับสนุนการสอนของครูผู้สอน การเรียนรู้ของนักเรียน การประสานการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ เป็นนักบริหารและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งต้องทันต่อความก้าวหน้าด้านวิทยาการ เทคโนโลยีต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา กระบวนการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ อีกด้านหนึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีดิจิทัลด้าน การศึกษาในเวลาเดียวกัน กล่าวคือ สามารถใช้เทคโนโลยีด้านการศึกษาเข้ามาช่วยสนับสนุนการบริหารงาน วิชาการและการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพื่อให้ครูผู้สอนและผู้เรียน มีความรู้ ทักษะในการใช้ เทคโนโลยีเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรโดยหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษาคือการบริหาร สถานศึกษาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทันต่อเหตุการณ์ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งปัจจุบันหลายพื้นที่ ในประเทศไทยประกาศให้จัดการเรียนการสอนออนไลน์เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อโคโรนา (โควิด -19) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ โดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเข้ามาช่วยในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครู และนักเรียน โดยการใช้ โปรแกรม Zoom, Microsoft Team, หรือการใช้ Google Classroom รวมทั้งการจัดโครงสร้างพื้นฐานด้าน hardware, software และ people ware เพื่อรองรับการบริหารสถานศึกษาด้านวิชาการ และการจัดการ เรียนการสอนในปัจจุบันและอนาคตอีกทางหนึ่งด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2547). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: เสริมสิริพิมพ์ เรสซีสเต็ม.
- กมล ภูประเสริฐ. (2553). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. (น.3-4). กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- กันตวุฒิ การดี และวัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง. (2564). แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4

“GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2022 iHappiness: ความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในยุคสังคมดิจิทัล”

- กิตติมา ปรีดีติลล. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: อักษราพิพัฒน์
- เกษม วัฒนชัย. (2545). การผลิตและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- บุญส่ง พุทธรักษ์พงศ์. (2545). การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานประถมศึกษา อำเภอด่านซ้าย จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์กรุงเทพฯ.
- ปิยพันธ์ ศิริรักษ์, ประจิตร มหาหิง และสังวาลย์ เพี้ยยุระ. (2563). การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- รัชดาพร เวหาติ. (2551). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: นาฏศิลป์โฆษก จำกัด.
- รัตติยา วงศ์หิรัญตระกูล และชยุต วิจิตรสุนทร. (2558). แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความ
เป็นเลิศของโรงเรียนบ้านโป่งแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1.
การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏกำแพงเพชร.
- ศิริชานา กาศโอสถ, พงศพิณ พลพัฒน์กุล และณัฐกรณ์ สารปริง. (2558) แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน
วิชาการของสถานศึกษาที่มีนักเรียนชาวเขาเผ่าม้งในเขตพื้นที่อำเภอพบพระ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2556). นโยบายการศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยา ห้าวหาญ, รัชชัย จิตรนันท์ และวีรพล สารบรรณ. (2559). รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- หทัย ศิริพิน. (2558). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราษฎร์
ประสิทธิ์). การค้นคว้าอิสระ สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อมลรดา พุทธินันท์. (2561). รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.